

De ontwikkeling van de criminaliteit van Rotterdamse autochtone en allochtone jongeren van 12 tot 18 jaar. De rol van achterstanden, ouders, normen en vrienden (2014). F.M.H.M. Driessen, F. Duursma en J. Broekhuizen (Bureau Driessen, Utrecht). Politiewetenschap 73

Doelstelling

Nagaan of de sociale netwerken van de jongeren een bijdrage kunnen leveren aan het verklaren van (allochtone) jeugdcriminaliteit en in hoeverre op grond van deze kennis interventies door de politie geoptimaliseerd kunnen worden.

Onderzoeksvraag

1. Bepalen de sociale netwerken waaraan jongeren deelnemen voor hen het risico om crimineel te worden en te blijven of bieden gangbare verklaringen, zoals de sociale positie, het gedrag van de ouders of de opvattingen en het normbesef van de jongere, een betere verklaring?
2. Is het te verwachten dat interventies waarin expliciet aandacht wordt gegeven aan de sociale netwerken van allochtone jongeren, effectiever zijn dan de gebruikelijke interventies?

Methoden van onderzoek

longitudinaal onderzoek waarbij

- in 2003/2004 681 kinderen van de laatste klas van de basisschool klassikaal zijn geënquêteerd op 25 scholen in Rotterdam
- 600 van deze kinderen hebben in 2006 en
- 565 ervan in 2010 opnieuw een enquête ingevuld

Uitgevoerd in:

Rotterdam

Samenvatting

Drie keer is door middel van enquêtes in beeld gebracht hoe crimineel de onderzochte jongeren zijn, wie hun vrienden zijn, of ze psychische problemen hebben, wat hun ouders aan de opvoeding doen en wat hun opvattingen zijn. Ook is in de administratie van de politie nagezocht of ze door de politie zijn opgepakt voor criminele feiten.

Van huis uit Nederlandse jongeren zijn soms iets minder crimineel dan hun Marokkaanse of Antilliaanse leeftijdsgenoten (met 12 en 14 jaar, volgens politiegegevens), soms even crimineel (18 jaar, politiegegevens) en soms criminel (14 en 18 jaar, enquêtegegevens), zo blijkt uit het onderzoek. Omdat deze verschillen klein en variabel zijn, voegt kennis over de herkomst van de jongeren nauwelijks iets toe aan een voorspelling van hun criminele gedrag. De onderzoekers noemen om die reden differentiatie door de politie bij de benadering van etnische groepen niet effectief. De politie schiet er niet zoveel mee op om te weten of een jongere Marokkaans, Antilliaans of Nederlands is.

Er zijn wel aanzienlijke verschillen tussen de etnische groepen met betrekking tot hun normen en waarden. Jongeren van niet-westerse afkomst zijn meer georiënteerd op religie, maken meer onderscheid tussen mannen en vrouwen en zijn minder individualistisch ingesteld. Maar juist deze normen en waarden doen voor crimineel gedrag helemaal niet ter zake. De normen die wel ter zake doen voor crimineel gedrag ("gij zult niet stelen en anderen niet benadelen") worden door alle etnische groepen in precies dezelfde mate onderschreven.

Niet wat een jongere denkt is belangrijk voor de ontwikkeling van crimineel gedrag, maar met wie hij of zij optrekt. Van groot belang voor de ontwikkeling van crimineel gedrag blijken

namelijk de vrienden van de jongeren. Jongeren met vrienden die door de politie wel eens zijn opgepakt lopen veel meer risico zelf crimineel te worden dan jongeren met alleen maar 'brave' vrienden. Vooral de vriendengroepjes in de woonbuurt zijn een broedplaats voor crimineel gedrag. Deze buurtgroepen hebben meer invloed dan de vrienden op school en zelfs meer dan criminele familieleden, zoals broers, zussen, neven en nichten.

Naast de vrienden is ook de psychische gesteldheid van de jongeren van belang. Jongeren die hyper-actief zijn of agressief van aard, plegen meer delicten dan andere jongeren en dit effect doet zich vooral op de lange termijn gelden: jongeren die met 12 jaar hyperactief zijn, blijken met 18 jaar nog steeds criminelere dan niet-hyperactieve jongeren.

De invloed van de ouders op crimineel gedrag is in deze leeftijdsgroep (12 – 18 jaar) betrekkelijk gering. Zo heeft de opvoeding die de ouders aan een twaalfjarig kind geven, geen aantoonbare invloed op het criminele gedrag van de adolescent van 18 jaar. In de moderne maatschappij is de rol van de ouders kennelijk vrij snel uitgespeeld.